

СУВОРИЙ ПОДИХ ЧОРНОБИЛЯ

«Чорнобиль: екологія, людина, здоров'я» - таку назву матиме унікальна багатопланова виставка, яку влаштовує Міністерство України у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС спільно з фірмою «Зовнішекспобізнес».

Слід підкреслити, що фірма «Зовнішекспобізнес» співпрацює з Мінчорнобилем з 1994 року, коли у найбільшій в Україні щорічній виставці «Охорона здоров'я» було виділено важливий напрям - Чорнобиль - охорона здоров'я. Саме ця ініціатива започаткувала соціально значиму для держави виставку, яка експонуватиметься 25-30 березня в Експоцентрі фірми «Зовнішекспобіз-

нес» за адресою: Київ, Львівська площа, 8. Ясна річ, численні експозиції, які наполегливо готуються, - то лише частина зусиль серед багатьох заходів, які підсумовують хроніку важкого десятиріччя після вибуху на ЧАЕС й контурують шляхи подальшої роботи на цій драматичній ниві. Але саме такий наочний пролог постчорнобильської весни-96 є досить знаменним. Хоча до

подолання наслідків аварії причетні чимало установ і організацій, ці роботи на державному рівні ініціює й фінансує Мінчорнобиль.

Йдеться, насамперед, про його власну розгалужену програму настанов і дій, помітне місце серед яких (і це знайде відображення на виставці) займають медико-санітарні рішення та проек-

(Закінчення на 2 стор.)

СУВОРИЙ ПОДИХ ЧОРНОБИЛЯ

(Закінчення. Початок на 1 стор.)

ти. З іншого боку, Управління медико-санітарного забезпечення в складі Мінчорнобиля - замовник, експерт та впровадзувач десятків цікавих розробок медичного спрямування, покликаних до реалії суворим подихом Чорнобиля.

Розповідає начальник цього Управління кандидат медичних наук Владислав ТОРБІН.

- Управління медико-санітарного забезпечення, яке налічує нині 9 співробітників, серед яких чотири кандидати і доктор медичних наук, працює як одна з провідних ланок Мінчорнобиля від днів заснування спершу Державного Комітету, а потім Міністерства, що безпосередньо тамує гіркий терен Чорнобиля. Напрями роботи такі: медико-санітарне забезпечення медичних закладів для подання спеціалізованої допомоги населенню, яке постраждало; організація цілеспрямованого оздоровлення широких верств людей, яких торкнулася радіаційна хмара аварії - а це 3,2 мільйона чоловік в усіх регіонах України; вивчення соціально-психологічних проблем стосовно наслідків біди і впровадження відповідних реабілітаційних заходів; турбота про можливості лікувально-профілактичного харчування громадян, особливо в районах радіаційного забруднення, де вкрай необхідні харчові радіопротектори. Крім того, ми здійснюємо науково-методичний супровід усіх робіт такого гатунку.

Багато з того, що побачать відвідувачі виставки «Чорнобиль: екологія, людина, здоров'я», породжено саме цим інтегралом дій. І тут необхідно підкреслити, що плідні медико-профілактичні кроки з боку Мінчорнобиля - то безпосередній результат розуміння усіх цих аспектів першими особами Мінчорнобиля - Георгія Олександровича Готовиця, а нині його наступника на посаді міністра Володимира Івановича Холоші. Судить самі. Лише 1995 року Мінчорнобиль, керуючись пунктами Положення про порядок організації оздоровлення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, пролікував у кращих санаторно-курортних закладах України понад 500 тисяч дітей. Це приблизно стільки ж, скільки оздоровили постраждалої юні усі інші відомства разом!

Маємо реально діючу оздоровчу систему щодо чорнобильців, значення якої в умовах нинішньої економічної скрути людей величезне.

Торкнусь і центрів соціально-психологічної допомоги. Населення дуже схвально сприйняло це починання. Образно кажучи, в постраждалих районах виник своєрідний психологічний «феномен війни», домінують депресія і неврози. Новітні центри, про які йдеться, здатні до певної міри пом'якшити таке напруження. Цю гуманістичну лінію ми також продемонструємо.

Водночас Управління сформувало й надзвичайно різноманітну перспективну програму участі у виставці низки наукових та промис-

лових установ, які співробітничують з Мінчорнобилем. Зауважу, що все це українські заклади.

Щодо інших експонатів, то вони представляють коло різних поважних організацій. Серед них, приміром, Науковий центр радіаційної медицини АМН України. Його експозиції, в організації яких взяли безпосередню участь професори А. Романенко,

професор В.Передерій. Фактично сформовано вельми ефективну платформу масової профілактики й справа в її широкому впровадженні.

Мені дуже імponує соціально значимість експозиційних напрямів, запропонованих Інститутом педіатрії і гінекології АМН України. Відомий заклад очолює академік О.Лук'янова. Це дані наукового спеціалізованого ре-

ПРИП'ЯТЬ - одне з наймолодших міст України у 80-ті роки. Воно росло на очах. Працювало. Сподівалось. Ставало для його жителів рідним, виносило свою долю.

У Прип'яті було найбільше весіль і народин: продовжувалася мудра і споконвічна філософія життя. Горда, юна, красива, в віці нареченої, залишилася вона назавжди у пам'яті її колишніх господарів-жителів і тих, кому хоч раз у житті довелося побувати в ній, пройтись чудовими її вулицями.

Свій оберіг у Прип'яті знайшли десятки тисяч людей. І не знали, до якого берега пристануть, яке лихо скоїться всепланетарне, куди поведе їх доля після катастрофи на Чорнобильській АЕС, якою гіркою дорогою доведеться йти в XXI століття.

В.Бешко, І.Ліхтарьов, В.Коваленко, Є.Степанова, М.Руднев та інші науковці, присвячені новим методам лікування постраждалих, необхідним схемам їхнього обстеження із застосуванням дозиметричного моніторингу, ефективним засобом профілактики щодо накопичення радіонуклідів в організмі. Це, зокрема, фітокомпозиції з протекторними властивостями, оригінальні харчові продукти. Тут доцільно резюмувати, що виникла плідна організаційна і наукова спілка між Мінчорнобилем і Держхарчпромом України, де цей розділ пошуків і практичної реалізації багатьох розробок очолює начальник відповідного управління В.Яницький та Українським науково-дослідним інститутом харчування МОЗ України, директором якого є

естру вагітних та новонароджених, на яких вплинув Чорнобиль - від трагічного 26 квітня 1986 року й донині; відомості про методи профілактики і реабілітації порушень репродуктивної функції у жінок та дівчаток-підлітків з цього реєстру; характеристика стану здоров'я дітей, що постійно мешкають на радіаційно забруднених територіях України. На мій погляд, йдеться про наукові дослідження світового значення.

Допомогти постражданим селянам новітніми методами рефлексотерапії - цю програму висунув і реалізував Центр немедикаментозної медицини МОЗ України «Біомед». Завдяки ініціативам й досвіду керівника центру професора Євгенія Мачерет, до речі, президента Європейської асоціації рефлексотерапевтів, у Рів-

ненській та Волинській областях відкрито 20 лікувальних кабінетів цього нового спрямування. І логічно, що «Біомед» також є учасником виставки.

НВТ «Дніпро» - МТО» продемонструє перспективні зразки холодильної апаратури та кріогенної техніки, які аж ніяк не поступаються західним аналогам. Надійні автоматизовані прилади для імунодіагностики - ось набуток НВФ «Первоцвіт України». Вважаю, що це конкурентноспроможна до імпорту аналогів апаратура.

І ще про впражуючий пошук - інформаційні програмно-технічні комплекси «Тиркіб» та «Передлейкоз». Їх розробила фірма «Коприкей», яка поєднала в лікувально-діагностичній ланці Інститут кібернетики імені В.М.Глушкова НАН України та Інститут клінічної радіології НЦРМ АМН України. Скажімо, «Тиркіб», використовуючи тривале спостереження та збереження цифрових і символічних даних щодо відеозображень клітин тиреоїдної системи у ліквідаторів аварії на ЧАЕС, дозволяє виробити математичні моделі регуляції нейрогормональної активності щитовидної залози, а також балансу синтезу гормонів. Оригінальний спосіб об'єктивізує базу моніторингу даних щодо тиреоїдної передпатології та патології у постраждалих. У програмі «Передлейкоз» вивчаються на основі вказаних чинників клітини крові у ліквідаторів, включаючи імунокомпетентні елементи. Комплекс дозволяє уточнити методики використання імуномодуляторів для корекції імунної системи, а також полегшує розпізнавання станів системи регуляції гемопоєзу при передлейкозах. Обидві методики стали в пригоді клініцистам.

Я впевнений, що влаштовано виставку надзвичайного значення. Фактично вперше буде доказово продемонстровано великі можливості саме української науки, медицини і промисловості в протистоянні з наслідками Чорнобиля. Їхнє широке використання - цілком реальна справа, до того ж, з вагомих економічних виражень і перспективними шляхами подальшої роботи. Бо слід усвідомити: ми перебуваємо лише на початку подолання наслідків найбільшої в історії людства радіаційної катастрофи, й нелегкі десятиріччя попереду. Виставку я порівняв би із смолоскипом, який здатний висвітити ці необхідні плацдарми. Це концентрація інтелектуальних ресурсів заради нагальних болів суспільства. Тож хочу побажати їй цілковитого успіху.

**Записав
Юрій ВІЛЕНСЬКИЙ,
кандидат медичних наук.**